

- העותרים:**
1. האגודה לזכויות האזרח בישראל
 2. המוקד להגנת הפרט מיסודה של ד"ר לוטה זלצברגר
 3. רופאים לזכויות אדם – ישראל

ע"י ב"כ עו"ד עודד פלר ואח'
מהאגודה לזכויות האזרח בישראל

וכן ע"י ב"כ דניאל שנהר ואח'
מהמוקד להגנת הפרט מיסודה של ד"ר לוטה זלצברגר

וכן ע"י ב"כ עדי לוסטיגמן ואח'
מטעם עמותת רופאים לזכויות אדם – ישראל

- נ ג ד -

1. המשיבים: הכנסת

ע"י הייעוץ המשפטי
הכנסת, ירושלים

2. שר הפנים

ע"י פרקליטות המדינה
משרד המשפטים, ירושלים

תגובה מטעם העותרים לתגובת המדינה לבקשה למתן צו ביניים

בהתאם להחלטת בית המשפט הנכבד מהיום, 30.7.2026, מתכבדים העותרים להגיב בדחיפות לתגובה מטעם המדינה (להלן: **התגובה**) לבקשת העותרים מיום 23.7.2026 למתן צו ביניים (להלן: **הבקשה**):

1. מטעמים פסולים, שפורטו בעתירה ובבקשה, אנשים שאין כל טענה קונקרטית נגדם כי הם מעורבים בדבר מה ביטחוני או אחר, כי לקחו בו חלק, ידעו אודותיו או תמכו בו, ייענשו על לא עוול בכפם בכך שלא יקבלו מעמד בישראל או שיגורשו ממנה – ואיתם ייענשו גם בני זוגם וילדיהם שהם אזרחי ישראל ותושביה. הם כלל אינם צריכים להיות בקשר כלשהו עם אותו קרוב משפחה שהמעשים מיוחסים לו, והוא עצמו אינו נדרש לדעת כי הם שוהים בישראל ומה השפעת מעשיו עליהם. הוראות אלה חלות גם על מי ששוהים בישראל שנים ארוכות מאוד, והן חלות על פלסטינים בלבד.
2. כך גם באשר להוראה האוסרת על הסדרת מעמד באופן קטגורי אך ורק בגין שהייה שלא כדין, ולמשך עשר שנים. גם בעניין זה, הפגיעה תהיה בבני זוג, בילדים, במבקשי מקלט פלסטינים, בנשים קורבנות אלימות ועבירה ובמקרים הומניטריים. משפחות תפורקנה, ואנשים הזקוקים לסעד ולמזור, אף מטעמים הומניטריים – לא יוכלו לקבלם. גם הוראה חמורה זו חלה על פלסטינים בלבד, ולא על אף אדם אחר ששוהה בישראל שלא כדין.

3. כמפורט בהרחבה בעתירה, הייעוץ המשפטי לכנסת והייעוץ המשפטי לממשלה הצביעו בדיוני הכנסת על הפגיעות החמורות והבלתי חוקתיות שעתיד לחולל סעיף 11א לחוק האזרחות והכניסה לישראל (הוראת שעה), התשפ"ב-2022 (להלן: **התיקון לחוק**). לא בכדי מאז נחקק החוק בחודש יולי 2025, המשיבים לא הצליחו למצוא טעמים להגן עליו. בקשת ארכה רדפה בקשת ארכה.
4. גם התגובה אינה מחדשת דבר. אף על פי שאין מחלוקת שהתיקון לחוק עתיד לפגוע אנושות בזכויות אדם, גם עתה לא הוצגה אף ראשית טענה להצדקתו; לא נטען כי הוא הולם את ערכיה של מדינת ישראל; לא נטען כי תכליתו ראויה; ולא הובהר כיצד הוא מידתי. למעשה, דבר לא נטען עד כה, זולת העובדה שרשות האוכלוסין וההגירה נערכה ליישם את התיקון לחוק. התגובה חוזרת בעיקרה על העדכון שנמסר באשר ליישום החוק, שאליו התייחסה הבקשה, ומעבר לכך מעלה שלוש טענות. נפרט.
5. ראשית, כי מחדלה של המדינה להגיב עד כה לעתירה במשך שנה תמימה הוא טעם מספיק לדחות את הבקשה לצו ביניים. על פי הטענה, אין מקום לצו שיפוטי, "טרם נדרש בית המשפט הנכבד לטענות הצדדים במישור החוקתי" (פסקה 12). כלומר, המדינה, שבמשך שנה התרשלה מהגשת התייחסות לטענות החוקתיות, גורסת כעת כי מחדלה זה מצמיח עילה לדחות את הבקשה לצו ביניים.
6. שנית, הגם שהמדינה טרם גיבשה את עמדתה ביחס לתיקון לחוק, הרי שמאזן הנוחות, לשיטתה, מצדיק לשלוח את הנפגעים הרבים ממנו להתדיין בבתי הדין לעררים ובבתי המשפט לעניינים מינהליים – לנהל, על חשבונם, ככל שיש בידיהם כלל אמצעים לכך, אינספור הליכים משפטיים פרטניים – ובמידת הצורך אף להעפיל בבקשות רשות ערעור לבית המשפט העליון. המדינה אינה טוענת שהנפגעים יוכלו לקבל כלל סעד אפקטיבי, שכן הוראות התיקון לחוק הן קטגוריות, ואין מעניקות שיקול דעת כלל, ואולם ייתכן, מי יודע, כי יצליחו לטעון טענות "פרשניות" (פסקה 17). כלומר, הנפגעים נדרשים לאבד את מעמדם בגין חוק, שהמשיבים אינם מצליחים להגן עליו; להיקרע מעל יקיריהם; לשכור על חשבונם, ככל שיהיה בידם לעשות כן, שירותים משפטיים; לקוות כי אלה יהיו איכותיים דיים כדי להגות "פרשנות" שאולי תועיל להם (המדינה אינה מציעה פרשנות כזו מצידה); וליחל, בעודם במצבם הנורא הזה, כי בתי הדין ובתי המשפט יאמצו את אותה "פרשנות", תהא אשר תהא.
7. שלישית, סיכויי העתירה, לפי הטענה, אינם גבוהים, משום ה"פסיקה הענפה... המלמדת על כך שהתערבות בחקיקה ראשית שמורה למקרים חריגים ביותר..." (פסקה 18). כלומר, על פי הטענה, סיכוייה של עתירה חוקתית הם לעולם נמוכים, ודי בכך.
8. בכל הכבוד, מחדל להשיב לעתירה אינו עילה להיבנות ממנו. הפנייתם של חפים מפשע, העתידים להיפגע מיישומו של חוק קטגורי, לניהול אינספור הליכים משפטיים אינה מקיימת את מאזן הנוחות; כך במיוחד שעה שמדובר בחקיקה שהייעוץ המשפטי לכנסת והייעוץ המשפטי לממשלה סבורים שאינה חוקתית, ושאלו בהליך זה אינם מצליחים להגן עליה, ודאי כשכל שמותירים בידי הנפגעים היא תקווה שעורכי דינם יהגו "פרשנות" שתושיע אותם. גם הטענה, כי עתירות חוקתיות אינן מתקבלות ככלל, אינה טענה, ודאי לעניין סיכויי ההליך הנוכחי, שהמדינה ממאנת להתייחס אליהם.
9. נדגיש כי בענייננו, אין מדובר ביישומו של התיקון לחוק בעניין קונקרטי זה או אחר, או ביחס למקרים בודדים ויוצאי דופן (כמו זה הנזכר בתגובה, שעניינו ביטול אזרחות, ושבו עוסקת העתירה בבג"ץ 69429-02-26, בה התבקש סעד פרטני הנוגע לאותו עותר בלבד – לעכב את הליך ביטול האזרחות הנוגע לו). ענייננו בהחלה גורפת של דבר חקיקה, תוך גרימת נזקים אדירים ורחבי היקף. **אנשים רבים מאוז**

– כולם בני משפחה, רובם ככולם במצבים רגשיים, חלקם הומניטריים – עתידים לאבד באחת את כל עולמם. הדברים יקרו, וכפי שהורחב בבקשה, רבים מהם לא יגיעו להתדיינויות משפטיות לעולם.

10. התגובה מקוממת במיוחד על רקע תגובה אחרת לבקשה לצו ביניים למניעת יישומו של חוק, שהגישה היועצת המשפטית לממשלה השבוע, ביום 27.7.2026, בבג"ץ 35011-06-26 **התנועה למען איכות השלטון בישראל נ' הכנסת**. התגובה הארוכה והמפורטת באותו עניין, שלא נדרשה שנה לשם הגשתה, מצדדת במתן צו ביניים למניעת החלתם של סעיפים שתוקנו בפקודת המשטרה [נוסח חדש], התשל"א-1971, העוסקים במחלקה לחקירות שוטרים. היועצת המשפטית לממשלה עומדת בתגובתה על כך שמטרת תיקון אותם סעיפים "לחקור את החוקרים", וכי הגם שתחולתו של התיקון נדחתה, הנזק נגרם כבר עתה, וככל שהיישום יחל הוא יהיה בלתי הפיך. משום כך, נטען, "יש הצדקה ברורה למתן צו ביניים להקפאת יישומו של התיקון". נביא מתוך פסקאות 152-153 לאותה תגובה (כל ההדגשות במקור):

"152. הלכה היא, כי בית המשפט הנכבד מוסמך ליתן צו ביניים אשר יעכב יישומו של חוק, וכי יפעיל שיקול דעת זה בזיהרות רבה, ובתוך כך יערוך איזון בין העיכוב בהפעלתו של חוק בטרם הוכרע הדין לבין הנזק הבלתי הפיך לפרט והפגיעה הלכאורית בזכויות אדם עד להכרעת הדין:

"12. ביום 30.6.1997 – יום לפני כניסתו לתוקף של ההוראות הנדונות שבחוק תיקי השקעות – קיים הרכב מורחב של בית המשפט דיון בצו הביניים. נקודת המוצא שלנו בדיון זה הייתה, כי הוצאת צו ביניים לעיכוב הפעלתו של הסדר המעוגן בחוק הינה בסמכותו של בית המשפט ונתונה לשיקול דעתו. כך נוהגים בתי המשפט באנגליה, בארצות הברית, בקנדה ובשיטות משפט נוספות (ראו *Factortame Ltd. v. Secretary of State (No. 2)* (1991) [38]; *RJR-MacDonald Inc. v. Canada (Attorney-General)* (1994) [42]; C.A. Wright, A.R. Miller and M.K. Kane *Federal Practice and Procedure: Civil* [54], sec. 2948; K.P.E. Lasok *The European Court of Justice Practice and Procedure* [55], at p. 232). יש לאזן בין הנזק הבלתי הפיך לפרט אם צו העיכוב לא יינתן, לבין הנזק לפרטים אחרים, ולציבור כולו, אם צו העיכוב יינתן. על בית המשפט להיות רגיש הן לעיכוב בהפעלתו של חוק בטרם הוכרע הדין (אם יינתן צו-ביניים), והן לפגיעה הלכאורית בזכויות האדם עד להכרעת הדין (אם לא יינתן צו כאמור). " (בג"ץ 1715/97 לשכת מנהלי ההשקעות בישראל נ' שר האוצר, נא(4) 367 (1997)).

153. כידוע, שניים הם השיקולים המרכזיים בהכרעה בבקשה למתן צו ביניים: סיכויי העתירה להתקבל ומאזן הנוחות. בין השניים מתקיימת "מקבילת כוחות", היינו ככל שסיכויי העתירה גבוהים כך ניתן למעט בדרישת מאזן הנוחות ולהיפך, אולם אבן הבוחן העיקרית היא מאזן הנוחות. בתוך כך יידרש בית המשפט לבחינת שאלת הצורך בשמירת המצב הקיים כדי למנוע נזק בלתי הפיך, ומשקל מיוחד ניתן לפגיעה בשלטון החוק ובזכויות אדם (בר"מ 2139/06 מר ושות' (1982) בע"מ נ' משרד התשתיות הלאומיות - נציבות המים (6.4.2006); בר"מ 5061/15 אלמסגד גריוסוס צגטה נ' שר הפנים (12.8.2015); בר"מ 8777/06 מפעלי תחנות בע"מ נ' הועדה המקומית לתכנון ובניה טבריה (19.11.2006); בר"מ 301/03 אחים סקאל בע"מ נ' רשות שדות התעופה (18.3.2003); בג"ץ 1715/97 לשכת מנהלי ההשקעות בישראל נ' שר האוצר, נא(4) 367 (1997)).

154. שני השיקולים במקרה דנן נוטים לטובת מתן צו ביניים, וזאת בעוצמה רבה, וכי מתחייב צו שיפוטי שיורה על שמירת המצב הקיים, כדי למנוע נזקים בלתי הפיכים ופגיעה בשלטון החוק ובזכויות אדם, אשר לא ניתן יהיה להשיבם לאחור."

11. דברים כדורבנות, עד שקשה שלא לתהות – מה אירע לצורך להימנע מנזק בלתי הפיך לזכויות האדם

בענייננו? אם די ב"פגיעה לכאורית" בזכויות אדם – מה כאשר הפגיעה היא ודאית וקשה? האמנם אפשר לטעון כי קריעת בני זוג וילדים – ערבים בלבד, ולא אחרים – פחותה בעוצמתה? האם אפשר לקבל זאת שעה שאף לשיטת הייעוץ המשפטי לכנסת והייעוץ המשפטי לממשלה, שליוו את הליך החקיקה, מדובר בהסדר לא חוקתי?

12. המדינה לא הציגה עד עתה, ואינה מציגה גם בתגובתה הפעם, טעם לכך שהיישום יחל דווקא עתה. לא

הוצג צורך ביטחוני או אחר (להבדיל מצורך ביטחוני שהמדינה טענה לו בבג"ץ 7052/03 ובבג"ץ 466/07, המוזכרים בתגובה). כאמור בבקשה, לא הייתה דחיפות מיוחדת בהליכי החקיקה או ביישום התיקון, וגם עתה לא מוצגת דחיפות כזו. **לא ייגרם נזק מהקפאת תחולתו של התיקון לחוק, ואף המדינה אינה טוענת זאת. עד להכרעת בית המשפט הנכבד בעתירה תמשכנה לחול הוראות הדין כפי שהיו עד כה. תתקיים בחינה פרטנית של כל מקרה ומקרה. ככל שתימצא מניעה קונקרטית להקנות מעמד לאדם, לאחר בחינה פרטנית של נסיבותיו, מעמדו לא יוסדר. אין כל אינטרס ציבורי שייפגע.**

13. העותרים מפצירים בבית המשפט הנכבד לשוב ולעיין בבקשה ובנימוקה, ועל יסוד מכלול הדברים, ליתן צו ביניים, ולפיו עד להכרעה בעתירה לא יוחל התיקון לחוק; ליתן צו על תנאי; ולהורות כי הדיון בהתנגדות לצו על תנאי יתקיים עם הדיון בעתירות נגד הוראת השעה.

30 ביולי 2026

עדי לוסטיגמן, עו"ד

דניאל שנהר, עו"ד

עודד פלר, עו"ד

ב"כ העותרים